

Élet és Evangélium

MADARAT TOLLÁRÓL...

„Nem a ruha teszi az embert” — tartja a közmondás: közhasználatú jelentésében nagyon helyesen. Ki vagyok, mit érek, valóban nem attól függ, hogy milyen a ruhám.

De a szónak más — s talán eredetibb — értelmében igaz lehet azért ennek a mondásnak a fordítottja is. Hogy a ruha teszi az embert. Emberré például mindenképpen az teszi.

Az állatnak nincs ruhája (hacsak mi, emberek föl nem öltöztetjük), s így ki van szolgáltatva a környezetének. A természet adottságaihoz: például a hőmérsékleti s csapadékviszonyokhoz alkalmazkodik, ha bír; ha nem, elvándorol vagy el kell pusztulnia. Az ember műkörnyezetet alakít ki önmaga számára: egyszer bundát hű, máskor trópusi sisakot nyom a fejébe. A természettel szembeállítja a kultúra rendjét.

S a ruha nemcsak a hideg, meleg szélsőségeitől, a széltől, esőtől óv. Az egyén életén belül is kifejezője lesz a kultúra és a természet, a személyiség és a test kritikus különbözősének. Kifejezi, hogy nem vagyok egészen azonos a testemmel: egy marék vacogó vagy indulatok lázában égő, másokra ránehezedő vagy épp másoknak kiszolgáltatott hús. Személyiség vagyok: a testemet vállalom, de próbálom nevelni, alakítani. Vannak belső ügyeim: gyöngésemnek és erőmnek, az ösztönös mozdulásaim és lelkiismeretem közt folyó küzdelemnek intím szférájába mást csak annyira bocsátok be, amennyire életem bizalmas társának fogadom.

Az ember, ha ruháit ledobja, könnyen magából vetkezik ki. Veres Péter *Közéret és eugenika* című naplójegyzetében szomorúan tette szóvá öltözködési kultúránk elszegényedését. „Mennél jobban levetkőznek a nők, annál nyilvánvalóbb, hogy minden száz nő közül csak néhánynak van képeslapra, filmvászonra vagy képernyőre való alakja. Jó, jó, de vajon akinek kissé vastag vagy túl vékony a lába, rövid a dereka, túl dús vagy nem dús a keble, vagy akármije, az nem lehet egész em-

ber, jó élettárs, jó édesanya, jó munkás és jó állampolgár? De bizony lehet! Sőt, ha ezt lelkileg elintézte önmagában, annál inkább lehet.”

„A nem extraszép nőnek valósággal megaláztatás az elete elejétől végig” — írja néhány mondattal később. De nem természetes-e az is, hogy az „extraszép” nő egy tudományos előadáson vagy akár egy társaságban egyenest el akarja kerülni azt, hogy csak vagy elsősorban a szépsége miatt figyeljenek rá. Nyilván egy ökölvívó bajnok is örül, hogy zakója elrejtí izmait. Zavarná a társaság többi tagját, s így őt magát is, amikor szót kell érteni egyenrangúként összemérve az erős és a gyöngé érveit.

Mily óriási lehetőség az átöltözés. A munkaruha levetésekor egy sajátos kapcsolatrendszerből is kilépünk, mint amikor ünneplőt öltünk magunkra, már előre fölkészülünk valami másféle kapcsolatrendszer új erőterének elfogadására. Nem kell anyánk méhébe visszamennünk ahhoz, hogy újjászülessünk.

Igen, a ruha teszi emberré az embert. Hordozza életünk sajátos emberi lehetőségeit — és kockázatait is. Élni kell, de visszaélni is lehet vele. Lehet belőle álruha: mások, sőt önmagunk megfélemlítésére. Válhat eszközből célá, akárcsak emberségünk másik nagy-szerű eszköze, a szó.

Az evangélium Jézusa olyan világban élt, amelyben az élet többi hazugságának veszedelmével együtt az öltözködéssel kapcsolatos eltévelyedések is mindennaposak voltak. Ezért becüsülte a szörköpenyes, bőróves Keresztelőt: „aki puha ruhában jár, királyi palotában lakik” — vagyis eladta magát. Ezért tanított arra, hogy „ne aggódjunk azon, mibe öltözzünk”. Azért jutott el ő maga egészen odáig, hogy a kereszt alatt egyetlen, varratlan köpenyegét is lekanyarították a válláról, és mezítelenül kellett megállnia az emberek szeme előtt. Ezért ígért örök boldogságot azoknak, akiknek az ítélet napján azt mondhatja majd: „Mezítelen voltam, és fölruháztatok”.

Amikor öltözöm, az inggel, nadrággal nem jelmez: emberségemet öltöm magamra, ajánlom egészen, mindennap újra Istennek.

TÓTFALUSY ISTVÁN